

Anonimizēta versija

Tulkojums C-136/20 – 1

Lieta C-136/20

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2020. gada 12. marts

Iesniedzējtiesa:

Zalaegerszegi Járásbíróság (Zalaegersegas rajona tiesa, Ungārija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 12. marts

Procesā iesaistītā persona:

LU

[..]

RĪKOJUMS

Šī tiesa aptur tiesvedību, kas ierosināta pret LU nolūkā izpildīt finansiālu sankciju vai kādu citu finansiālu saistību, un uzsāk prejudiciālā nolēmuma procedūru, uzdodot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- 1) Vai Eiropas Savienības Padomes Pamatlēmuma 2005/214/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja izdevēja dalībvalsts norāda uz kādu no šajā tiesību normā uzskaitītajiem rīcības veidiem, izpildes dalībvalsts iestādei nav nekādas tālākas rīcības brīvības atteikt izpildi un tai [lēmums, ar ko uzliek sankciju,] ir jāizpilda?
- 2) Noliedzošas atbildes uz iepriekšējo jautājumu gadījumā – vai izpildes dalībvalsts iestāde var apgalvot, ka izdevējas dalībvalsts lēmumā norādītā rīcība neatbilst uzskaitījumā aprakstītajai rīcībai?

[omissis] [valsts tiesību procesuālie apsvērumi]

PAMATOJUMS

Zalaegerszegi Járásbíróság (Zalaegersegas rajona tiesa, Ungārija) izskatīšanā ir tiesvedība nolūkā izpildīt finansiālu sankciju vai kādu citu finansiālu saistību pret Ungārijas pilsoni LU, pamatojoties uz pieprasījumu, ko *Bezirkshauptmannschaft Weiz* (Veicas iecirkņa pārvaldes iestāde, Austrija) iesniedza šajā tiesā 2020. gada 27.martā saskaņā ar *az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény* (Ungārijas 2012.gada likums CLXXX par sadarbību starp Eiropas Savienības dalībvalstīm krimināllietās) IX/C nodaļu noteiktā procesa ietvaros.

1.

1.1. Faktiskie apstākļi:

Veicas iecirkņa pārvaldes iestāde ar 2018.gada 6.jūnija lēmumu, kas kļuva galīgs 2019. gada 1. janvārī [omissis], uzlika Ungārijas pilsoni LU finansiālu sankciju 80 EUR apmērā, jo viņa, būdama transportlīdzekļa ar reģistrācijas numuru [omissis] īpašnice, divu nedēļu laikā pēc tam, kad viņai bija lūgts norādīt tā transportlīdzekļa vadītāja vārdu, kurš 2017.gada 28. decembra plkst. 14:21 minēto transportlīdzekli bija vadījis vai novietojis stāvvietā Gleisdorfas [*Gleisdorf*] (Austrija) autostāvvietā, to nenorādīja.

Nolūkā izpildīt uzlikto finansiālo sankciju minētās dalībvalsts iestāde nosūtīja *Zalaegerszegi Járásbíróság*, kas ir kompetentā tiesa, spēkā stājušos lēmumu un Padomes Pamatlēmuma 2005/214/TI ar savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām (turpmāk tekstā – “pamatlēmums”) pielikumā pievienoto apliecības standartveidlapu.

1.2. Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Pamatlēmums 2005/214/TI (2005. gada 24. februāris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām

“Eiropas Savienības Padome,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 31. panta a) punktu un 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Apvienotās Karalistes, Francijas Republikas un Zviedrijas Karalistes ierosinājumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu,

tā kā:

[motīvu izklāsts]

[..]

(2) Savstarpējas atzīšanas princips būtu jāpiemēro attiecībā uz finansiālām sankcijām, ko uzliek tiesu vai administratīvas iestādes, lai veicinātu šādu sankciju izpildi dalībvalstī, kas nav tā valsts, kurā sankcijas ir uzliktas.

[..]

(4) Šim pamatlēmumam būtu jāattiecas arī uz finansiālām sankcijām, ko piemēro par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem.

(5) Šajā pamatlēmumā ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti 6. pantā Līgumā par Eiropas Savienību un atspoguļoti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā [..].

[..]

1. pants

Definīcijas

Šajā pamatlēmumā:

a) “lēmums” ir galīgais lēmums, ar ko fiziskai vai juridiskai personai prasa samaksāt finansiālu sankciju, ja šo lēmumu ir pieņēmusi:

i) izdevējas valsts tiesa attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktiem;

ii) izdevējas valsts iestāde, kas nav tiesa, attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar izdevējas valsts tiesību aktiem, ar nosacījumu, ka attiecīgajai personai ir bijusi iespēja iesniegt šo lietu izskatīšanai tiesā, kam ir īpaša jurisdikcija krimināllietās;

iii)

izdevējas valsts iestāde, kas nav tiesa, attiecībā uz darbībām, kas ir sodāmas atbilstīgi izdevējas valsts tiesību aktiem, jo ir pārkāptas tiesību normas, ar nosacījumu, ka attiecīgajai personai ir bijusi iespēja iesniegt šo lietu šo lietu izskatīšanai tiesā, kam ir īpaša jurisdikcija krimināllietās;

iv) tiesa, kam ir īpaša jurisdikcija krimināllietās, ja lēmums pieņemts attiecībā uz iii) apakšpunktā minēto lēmumu;

b) “finansiāla sankcija” ir pienākums maksāt:

- i) ar lēmumu noteikto naudas summu sakarā ar notiesāšanu par nodarījumu;

[..]

- c) “izdevēja valsts” ir dalībvalsts, kurā šā pamatlēmuma nozīmē tika pieņemts lēmums;

- d) “izpildes valsts” ir dalībvalsts, kurai lēmums ir nosūtīts izpildei.

[..]

5. pants

Piemērošanas joma

1. Šādi nodarījumi, ja izdevējā valstī tie ir sodāmi un kā tos definē izdevējas valsts tiesību akti, saskaņā ar šā pamatlēmuma noteikumiem un nepārbaudot nodarījuma abpusējo sodāmību, ir pamats lēmumu atzīšanai un izpildei:

[..]

- rīcība, kas ir ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums, tostarp tādu noteikumu neievērošana, kuri attiecas uz braukšanas un atpūtas laikposmiem un bīstamām precēm,

[..]

7. pants

Neatzīšanas un neizpildīšanas iemesli

1. Izpildes valsts kompetentās iestādes var atteikties atzīt vai izpildīt lēmumu, ja apliecība, kas paredzēta 4. pantā, nav uzrādīta, ir nepilnīga vai acīm redzami neatbilst lēmumam.

[..]

3. Gadījumos, kas minēti 1. punktā un 2. punkta c) un g) apakšpunktā, pirms izpildes valsts kompetentā iestāde nolemj neatzīt vai neizpildīt kādu lēmumu, tā apspriežas ar izdevējas valsts kompetento iestādi, izmantojot jebkurus piemērotus līdzekļus, un attiecīgā gadījumā lūdz tai nekavējoties sniegt jebkādu vajadzīgu informāciju.

[..]”

1.3 Piemērojamās valsts tiesību normas un judikatūra:

Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (2012. gada Likums CLXXX par sadarbību starp Eiropas Savienības dalībvalstīm krimināllietās)

109. pants

“1. Izņemot gadījumus, kad šajā likumā noteikts citādi, spriedumiem, kas krimināllietās pasludināti citās dalībvalstīs, ir tāds pats spēks kā Ungārijas tiesu pasludinātiem spriedumiem, un kriminālprocesos, kas ierosināti pēc tam, kad citā dalībvalstī ir pasludināts spriedums, tiesa, kas izskata lietu, prokuratūra un izmeklēšanas iestāde, tos ņem vērā.

[..]”

112. pants

“Ar tiesisko palīdzību izpildes jomā tiek saprasta:

[..]

c) tiesiskā palīdzība finansiālo sankciju vai citu finansiālo saistību izpildē [..]

[..]”

113. pants

“Sankcijas vai attiecīgā pasākuma izpilde notiek tad, ja [citā] dalībvalstī pasludināts spriedums var tikt ņemts vērā.”

140/A. pants

“[..]

3. Tādu kriminālpārkāpumu gadījumos, uz kuriem ir atsauce 12. pielikumā, tiesa nevar atteikties izpildīt citas dalībvalsts uzliktu finansiālu sankciju ar pamatojumu, ka minētajā dalībvalstī pasludinātais lēmums, ar ko uzliek sankciju, nevar tika ņemts vērā, jo nav izpildīts abpusējas sodāmības nosacījums.

4. 3. punktā noteiktais *mutatis mutandis* ir piemērojams arī gadījumā, kad citas dalībvalsts iestāde ierosina tādas finansiālas sankcijas izpildi, kas ir minētajā dalībvalstī ir uzlikta saistībā ar rīcību, kas tajā ir administratīvs pārkāpums.

[..]”

[Agrākais 148.pants]

“[..]

4. Tiesa savā lēmuma nosaka izpildāmo summu, kuras uzlikšanu un iekasēšanu veic attiecīgās *törvényszék* [tiesas] saimniecības nodaļa.

[..]”

1.4. Par nepieciešamību šajā lietā interpretēt Savienības tiesības:

Citas dalībvalsts iestādes uzlikta finansiālas sankcijas izpildi veic tiesa, ja šī sankcija ir uzlikta par kriminālpārkāpuma (vai nu atbilstoši izdevējas dalībvalsts, vai Ungārijas tiesībām) izdarīšanu vai ja rīcība, par ko šī otra dalībvalsts ir uzlikusi sodu, saskaņā ar Ungārijas tiesībām nav ne kriminālpārkāpums, ne administratīvs pārkāpums.

Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome un Eiropas Komisija daudzos dokumentos ir uzsvērušas ceļu satiksmes drošības nozīmi un interesi veicināt sankciju, ar kurām tiek sodīti ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumi, efektivitāti. Šajos dokumentos ir atzīmēts arī, ka finansiālās sankcijas, kas tiek uzliktas par noteiktiem ceļu satiksmes noteikumu pakāpumiem, nereti netiek izpildītas, ja šie pārkāpumi ir izdarīti ar transportlīdzekli, kas reģistrēts citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā pārkāpums izdarīts.

Lietā C-671/18 Eiropas Savienības Tiesa atzina, ka izpildes dalībvalsts kompetentā iestāde nevar atteikties atzīt un izpildīt lēmumu, ar kuru ir piemērota finansiāla sankcija par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem, ja personai, uz kuras vārda attiecīgais transportlīdzeklis ir reģistrēts, šāda sankcija ir piemērota, pamatojoties uz izdevējas dalībvalsts tiesību aktos paredzēto atbildības prezumpciju, ciktāl šo prezumpciju var atspēkot. Tāpat lietā C-60/12 Tiesa uzsvēra, ka saskaņā ar Pamatlēmuma 5. panta 1. punktu tā piemērošanas jomā ietilpst pārkāpumi saistībā ar “rīcību, kas ir ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums.

Objektīvās atbildības, kas tiek piemērota arī Ungārijas tiesībās, mērķis ir panākt, lai noteikumu pārkāpjoša rīcība nepaliek nesodīta tikai tāpēc, ka patiesais pārkāpuma izdarītājs nav zināms. Šis atbildības veids transportlīdzekļa īpašniekam sniedz iespēju izvēlēties: norādīt transportlīdzekļa patiesā vadītāja vārdu, vai uzņemties sodu – attiecīgā gadījumā ierobežotu – par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu.

Tomēr tikko izklāstītajos apsvērumos ir skaidri norādīts uz rīcību, ar kuru tiek pārkāpti ceļu satiksmes noteikumi; arī transportlīdzekļa īpašnieks, kuram tiek uzlikta sankcija, pamatojoties uz objektīvo atbildību, tiek sodīts (atvasinātā veidā) par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu.

Saskaņā ar [izpildes] pieprasījumu šajā lietā otras dalībvalsts iestāde piemēroja finansiālu sankciju tāpēc, ka transportlīdzekļa īpašiece, neraugoties uz iestādes prasību, nenorādīja, kurš minēto transportlīdzekli vadīja pārkāpuma izdarīšanas brīdī. Šajā gadījumā sankcijas pamats patiesībā ir nepakļaušanās iestādes prasībai. Ir strīdīgi, vai tā ir rīcība, ar kuru tiek pārkāpti ceļu satiksmes noteikumi, tostarp

tādu noteikumu neievērošana, kuri attiecas uz braukšanas un atpūtas laikposmiem un bīstamām precēm, vai arī runa ir par rīcību, kas pārsniedz šo kategoriju un varētu likt nonākt pie secinājuma, ka šī rīcība neatbilst pamatlēmumā norādītajai.

Šīs tiesas ieskatā, šajā lietā rīcība, par kuru ar citas dalībvalsts lēmumu ir uzlikta sankcija, nav rīcība, kas ir ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums, tostarp tādu noteikumu neievērošana, kuri attiecas uz braukšanas un atpūtas laikposmiem un bīstamām precēm, bet gan ir runa par vienkāršu nepakļaušanos iestādes prasībai. Tādējādi tā nevar tik iekļauta tādu rīcību skaitā, attiecībā uz kurām ir izslēgta abpusējās sodāmības pārbauda, un šī iemesla dēļ, šīs tiesas ieskatā, rīcību, par kuru ar otrās dalībvalsts lēmumu ir uzlikts sods, atzīt par tādu nozīmētu pārmērīgi plašu Savienības tiesības interpretāciju, kas nav saderīga ar pamatlēmuma sākotnējo mērķi.

Atbilstoši LESD 267. pantam Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par Līgumu interpretāciju. Ja šādu jautājumu ierosina kādas dalībvalsts tiesā, šī tiesa, ja tā uzskata, ka ir vajadzīgs Tiesas lēmums par šo jautājumu, lai šī tiesa varētu sniegt spriedumu, var lūgt, lai Tiesa sniedz nolēmumu par šo jautājumu.

[..]

[omissis] [valsts tiesību procesuālie apsvērumi]

Zalaegersegā, 2020. gada 12. martā

[omissis] [paraksts, spēkā stājies lēmums, datums un paraksts]